

An aerial photograph of Rotterdam, Netherlands, taken at dusk. The foreground is filled with lush green trees. In the middle ground, the city's skyline is visible, featuring several tall, modern skyscrapers with illuminated windows. The Erasmus Bridge, a prominent cable-stayed bridge, spans the water. The sky is a mix of blue and orange hues from the setting sun.

Vrijwilligerswerk in de erfgoed-sector

05-03-2026

RSM - a force for positive change

Agenda

- Vrijwillige energie en vrijwilligerswerk
  - *Waarom het zo goed gaat met vrijwilligerswerk in Nederland en wat we kunnen doen om dat zo te houden*
- Vrijwillige energie en legitimiteit
  - *Hoe vrijwilligers en vrijwilligerswerk waarde maken*
- Vrijwillige energie en erfgoed
  - *een uitstapje naar een lopend project*

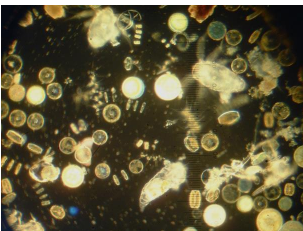
An aerial photograph of Rotterdam, Netherlands, taken at dusk. The city's skyline is illuminated with warm lights, featuring several prominent skyscrapers and the distinctive white, cable-stayed Erasmus Bridge. The city is situated along a river, with its lights reflecting on the water. In the foreground, a dense green forest is visible, partially obscured by a semi-transparent grey text box.

*Waarom het zo goed gaat met vrijwilligerswerk in Nederland en
wat we kunnen doen om dat zo te houden*

05-05-2020

De drie stappen van betrokkenheid in tijd.....

**Een
samenleving
heeft bronnen
van vrijwillige
energie**

**(Potentiele)
vrijwilligers bieden
vrijwillige energie aan
om vrijwilligerswerk
te worden**

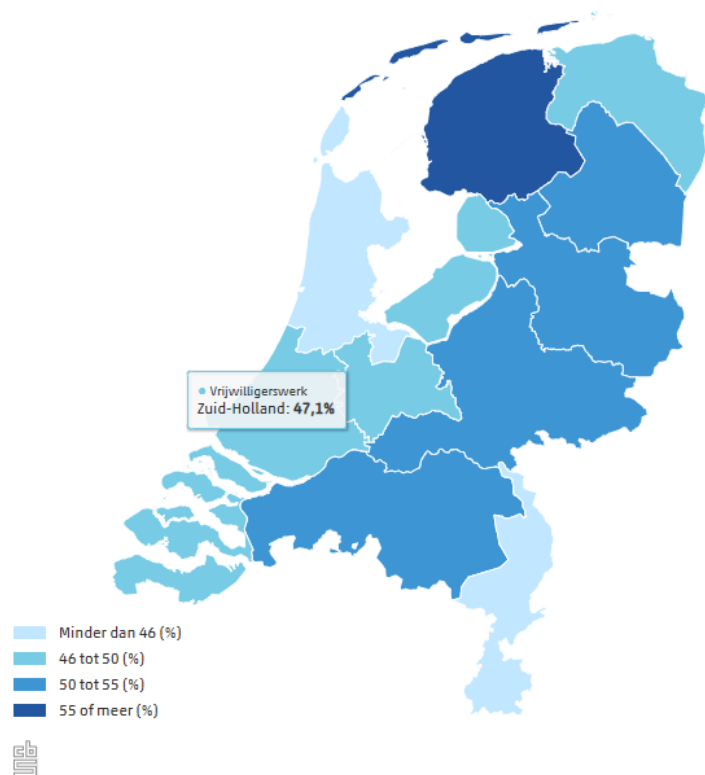

**Organisaties bieden
vrijwillige energie een
kans om
vrijwilligerswerk te
worden**

**Dierenvoedselbank Friesland heeft dringend behoefte aan geld en vrijwilligers.
Omrop Fryslan, 18/1/2022**

Vrijwilligerswerk 2024 CBS data

50 procent van de Nederlandse bevolking van 15 jaar of ouder heeft in 2024 in de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk verricht voor één of meer organisaties of verenigingen. **(Zuid-Holland 47,1%)**

31 procent gaf aan zich in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek ingezet te hebben als vrijwilliger voor een organisatie of vereniging.

Dus 60% van de vrijwilligers is behoorlijk regulier, 40% is meer episodisch (een dag, een project of ieder jaar dezelfde vakantieweek)

[CBS 2025: Vrijwilligerswerk: het reguliere deel | CBS](#)

Drie soorten vrijwillige energie / hulpbronnen

WILDE ZALM

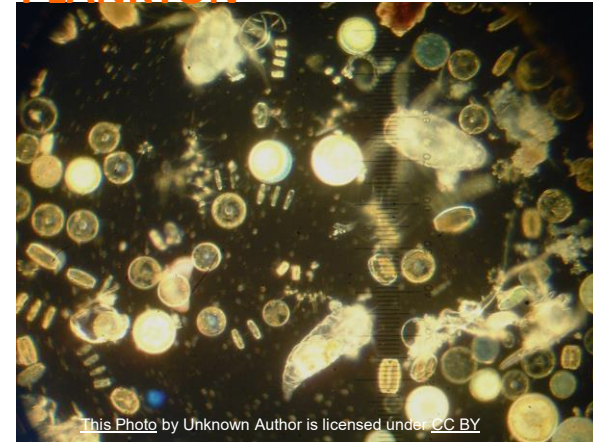
Traditionele vrijwilligers hulpbron

KWEEKVIS

Derde partij vrijwilligers hulpbron

PLANKTON

Spontane vrijwilligers hulpbron

Koolen-Maas et al (2023).

Er zijn drie hulpbronnen van vrijwillige energie die zich materialiseren in episodisch maar ook doorgaand vrijwilligerswerk.

<https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1177/08997640221127947>

Vrijwilligerswerk wordt zowel georganiseerder als spontaner!

Abstract

Volunteering can be understood as a human-made, renewable resource that can be grown and recycled, and whose continuation and volume of flow can be influenced by human beings positively as well as negatively. We extend the metaphor and break down the monolithic concept into three categories: traditional (wild salmon), third party (farmed fish), and spontaneous (marine zooplankton). Each volunteer resource (a) manifests in particular forms of volunteer service, (b) serves different purposes, (c) has different antecedents, (d) is harvested in different ways by different stakeholders meeting different conditions, and requires a specific form of management, based on its (e) benefits and challenges, (f) resource level, (g) propagation methods, and (h) sustainability needs. The three resources are fluid and interact dynamically. The distinction of three volunteer resources and their dynamics extends the conceptualization of volunteering as a natural resource and informs a new research agenda.

Keywords

volunteering, volunteer management, volunteer typology, volunteer resources, volunteer potential

Kweekvis = koppelteken - vrijwilligerswerk

- 'ZENDENDE THUIS' ORGANISATIE

- Werknemers– vrijwilligers
- Maatschappelijke stage – vrijwilligers
- Service learning – vrijwilligers
- 'Jaarclub' – vrijwilligers
- Tegenprestatie – vrijwilligers
- Welzijn-op-recept – vrijwilligers
- etc

Host / ontvangende organisatie

➤ 8000 vrijwilligers

➤ 180.000 dozen per jaar

BEMIDDELEND THEMA

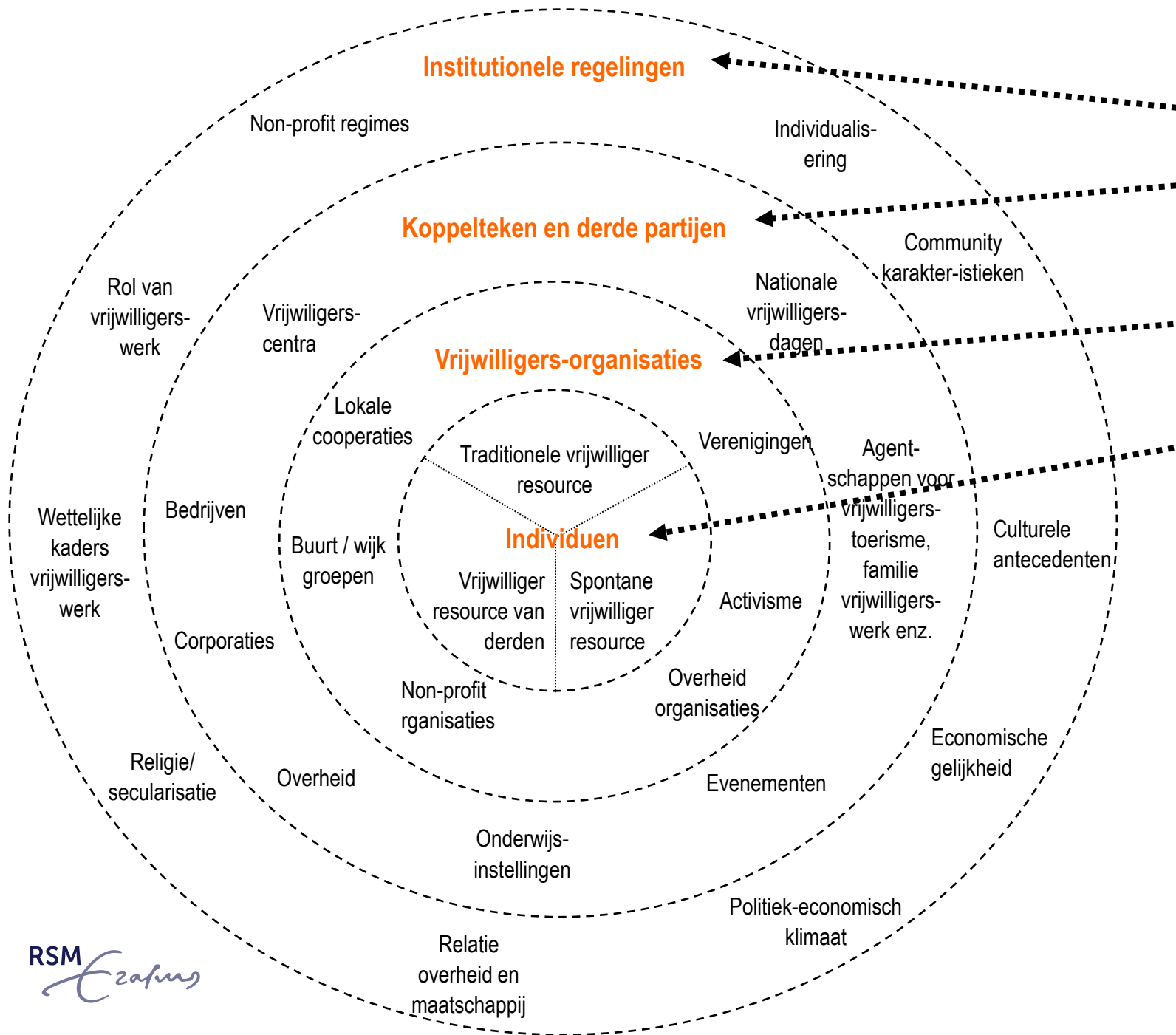
- Familie – vrijwilligers
- Groene gymnastiek – vrijwilligers
- Vrijgezelle – vrijwilligers
- Sollicitatie - vrijwilligers

RSM
Erasmus

© [2025] Erasmus University Rotterdam, All rights reserved. No text and datamining.

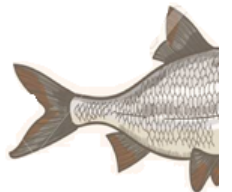
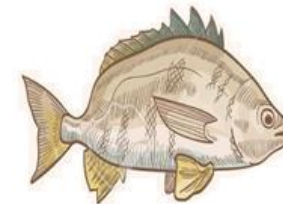

De macro invloeden

De indirecte gebruikers van de resource

De directe gebruikers van die resource

- De individuele burger en de resources die de burger heeft

De visdeurbel ....

- Middenin de stad ligt de prachtige Weerdsuis, die nog met de hand moet worden geopend. Als de sluisdeuren dicht zijn, moeten de vissen blijven wachten. Daardoor verspillen ze tijd en energie. Zo zijn ze een makkelijke prooi voor vogels of roofvissen.
- Om de vissen te helpen, hangt onder water bij de sluis een camera. Zijn er vissen in beeld? Druk dan op de bel. De sluiswachter krijgt een seintje en zal, als er veel vissen zijn, de sluis openen.

2021

340.000 mensen drukken op de digitale deurbel

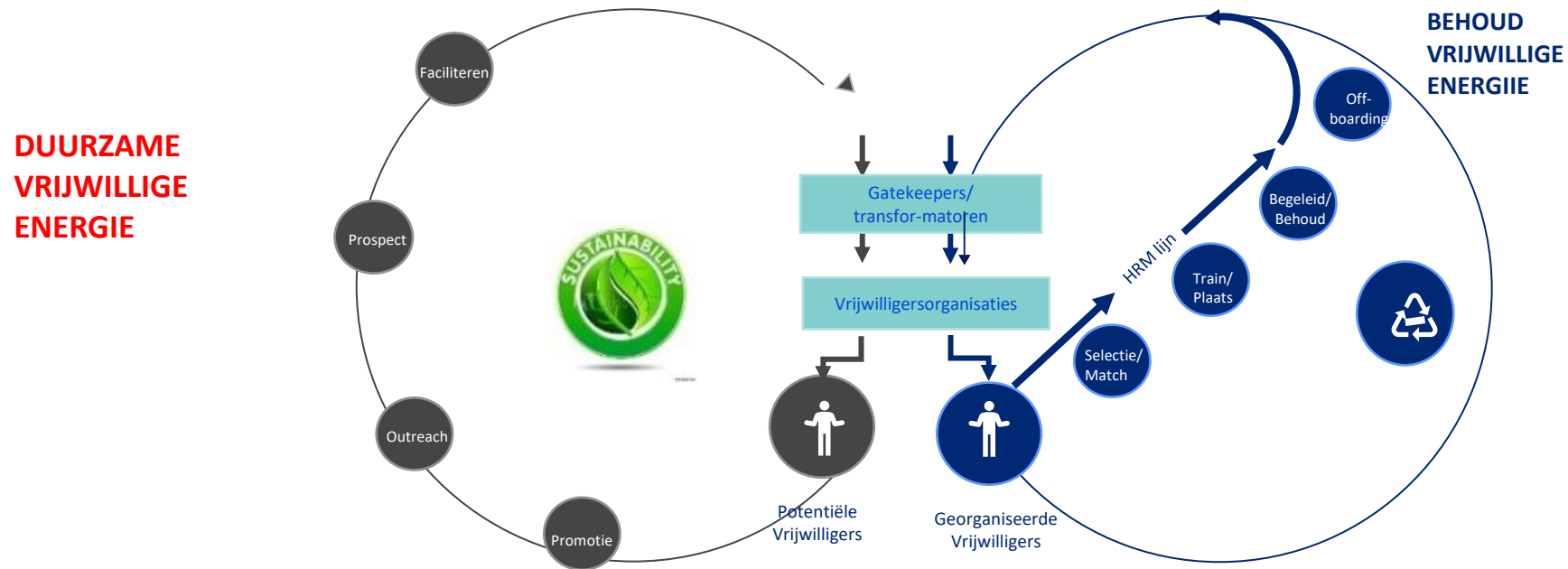
2023

1 miljoen kijkers

2024

3,4 miljoen kijkers

© [2025] Erasmus University Rotterdam, All rights reserved.
No text and datamining.

Vrijwilligerswerk(beleid)

V1: HOE KUNNEN WE MEER ENERGIE / NIEUWE BRONNEN CREËREN?

Vrijwilligers(beleid)

V3: WAT KUNNEN WE DOEN OM DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT TE VERBETEREN?

Vier 'vermogens' op strategisch niveau

- **Volunteerability**: vermogen van individuen om vrijwilligerswerk te doen en de voorwaarden die vrijwilligerswerk mogelijk maken. Het omvat de structurele, sociale en persoonlijke factoren.
- **Recruitability**: vermogen van organisaties om vrijwilligers effectief te werven en te behouden (Toegankelijkheid, Middelen, Netwerken en Samenwerking).
- **Engageability**: vermogen van organisaties om vrijwilligers om te betrekken, te motiveren en te managen op manieren die hun potentieel maximaliseren en de vrijwillige human resources in stand houden.
- **Sustainability**: collectieve vermogen van samenleving en organisaties om de pool van vrijwilligersenergie in de loop van de tijd te behouden en te laten groeien, en vrijwilligerswerk levensvatbaar en dynamisch te laten blijven.

An aerial photograph of Rotterdam, Netherlands, taken at dusk. The city's skyline is illuminated with warm lights, featuring several prominent skyscrapers and the distinctive white, cable-stayed Erasmus Bridge. The city is situated along a river, with its lights reflecting on the water. In the foreground, a dense green forest is visible, partially obscured by a semi-transparent grey banner that contains the title text.

Hoe vrijwilligers en vrijwilligerswerk waarde maken

05-05-2020

RSM - a force for positive change

de waarde van vrijwilligers(werk): een stakeholder perspectief

Vrijwilligers willen impact creëren (waarde voor de missie) en moeten ook waarde voor zichzelf creëren.

Vrijwilligers en vrijwilligerswerk creëren waarde op drie niveaus (micro, meso en macro).

- Micro: vrijwilligers, deelnemers/atleten/spelers, toeschouwers, betaald personeel
- Meso: sportclub, sportevenement, zendende organisaties (scholen, bedrijven), andere (commerciële) organisaties
- Macro: gemeente, maatschappij, gemeenschap

De gecreëerde waarde kan ook negatief zijn (bijv. vervuiling, politiekosten)

Waarde is niet beperkt tot economische waarde. Waarde is multidimensionaal en omvat sociale, relationele, organisatorische, maatschappelijke en welzijn dimensies.

De vraag moet verschuiven van **'zijn vrijwilligers goedkopere medewerkers?'** naar een meer strategische vraag: **'welke specifieke vormen van waarde worden er gecreëerd door vrijwilligers en vrijwilligerswerk?'**

Dr Philine van Overbeeke

philine.vanoverbeeke@new.ox.ac.uk

Research Fellow
Gradel Institute of Charity
New College, University of Oxford

Academische achtergrond

PhD in Management

Department of Business-Society Management, Rotterdam
School of Management, Erasmus University

MSc Global Business and Sustainability

Rotterdam School of Management, Erasmus University

BSc Business Administration

Rotterdam School of Management, Erasmus University

Onderzoek

Vrijwilligers management
Non-profit management
Derde partij vrijwilligerswerk
Vrijwilligerswerk en inclusie

Onderwijs

Nonprofit management
Value of Volunteering
Consulting Social Entrepreneurs
Inclusive Leadership
Qualitative Research Methods

NEW COLLEGE
UNIVERSITY OF OXFORD

THE GRADEL
INSTITUTE
OF CHARITY
NEW COLLEGE, UNIVERSITY OF OXFORD

Waarde MICRO / individueel

VRIJWILLIGER

- Persoonlijke ontwikkeling
- Sociaal kapitaal
- Professionele ontwikkeling
- Welzijn
- Affectieve uitkomsten
- Normen & waarden uitdragen
- Financiële waarde
- Tastbare beloning

BEZOEKER

- Affectieve uitkomsten
- Onderlinge relaties
- Persoonlijke betrokkenheid
- Informaliteit
- Gelijkwaardigheid
- Diversiteit
- Netwerk
- Verrassing
- Andere beschikbaarheid

BEROEPSKRACHTEN

- Affectieve uitkomsten
- Werk gerelateerde uitkomsten
- Onderlinge relatie
- Financiële waarde

MESO: Het verschil tussen directe en indirecte dienstverlening.

Directe dienstverlening betekent dat de vrijwilliger direct in contact staat met de bezoekers

de waarde wordt in die interactie gemaakt

de vrijwilliger ziet de impact zelf en direct

Indirecte dienstverlening betekent dat de vrijwilliger werkt voor de organisatie die het cultureel erfgoed mogelijk maakt.

de waarde wordt via de organisatie gemaakt

de vrijwilliger ziet de impact minder zelf en zeker minder direct

Organisaties kunnen beide soorten vrijwilligerswerk inzetten, maar de waarde die ze creëren is anders (zeker in de ogen van de bezoekers.....).

Meso: directe dienstverlening

Directe dienstverlening (het interventieniveau)

- Betekenisvolle relaties:
  - vrijwilligers worden gezien als meer betrokken bij hun voortdurende relatie met de bezoekers, omdat dit hun beloning is, terwijl betaald personeel mogelijk overstapt naar meer winstgevende contexten.
- Persoonlijke betrokkenheid:
  - vrijwilligers worden gezien als meer persoonlijk betrokken bij het erfgoed en de deelnemers, terwijl betaald personeel mogelijk volgend jaar ergens anders werkt.
- Informaliteit:
  - vrijwilligers worden gezien als mensen zonder formele autoriteit en kunnen je daarom niet 'straffen'.
- Gelijkheid:
  - vrijwilligers worden als gelijkwaardig beschouwd, terwijl betaald personeel anders wordt gezien.

Contextverrijking

- Diversiteit:
  - vrijwilligers brengen verschillende professionele en individuele achtergronden mee.
- Netwerk:
  - vrijwilligers hebben verschillende netwerken.
- Verrassing:
  - vrijwilligers zijn minder voorspelbaar.
- Andere beschikbaarheid:
  - vrijwilligers hebben geen vaste kantooruren.

**Toepassing van onderzoek naar
vrijwilligerswerk in pedagogische civil society
op Metz et al., 2016. o**

INDIRECT

Meso

Anders dan betaalde krachten

Complementaire
waarde van
vrijwilligerswerk

Gecombineerde
waarde van
vrijwilligers die
vrijwilligen

Supplementaire
waarde van
vrijwilligers

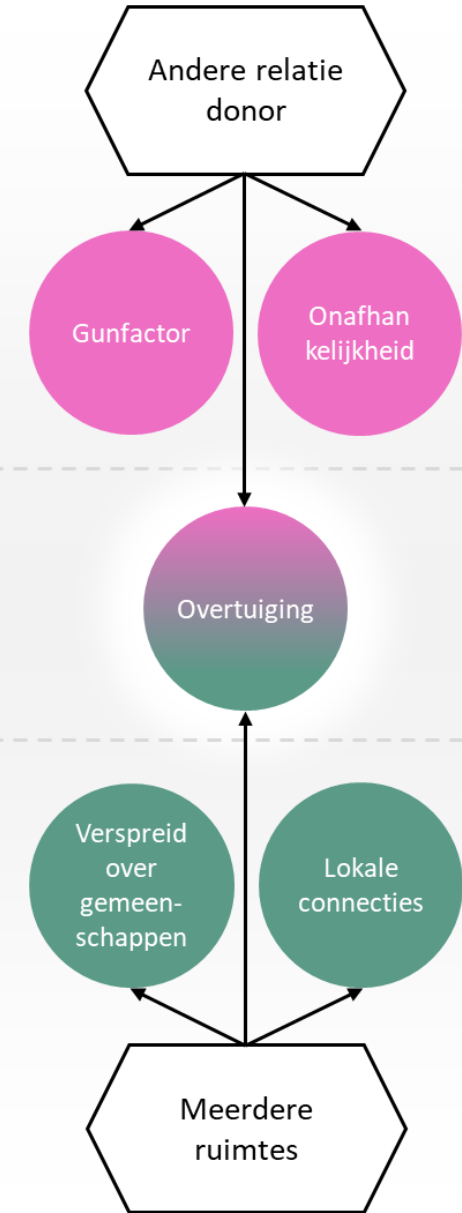
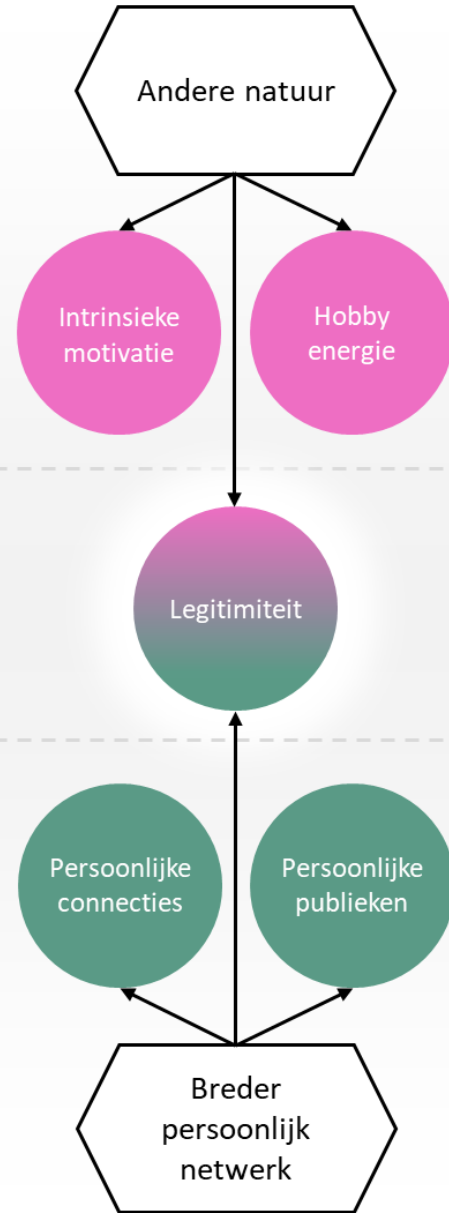
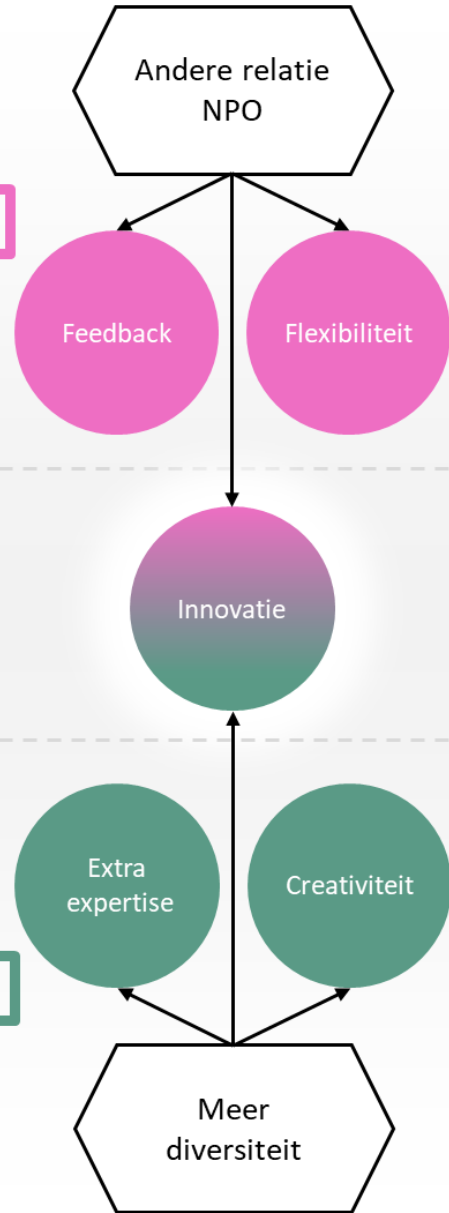
Meer van hetzelfde mogelijk

Legende

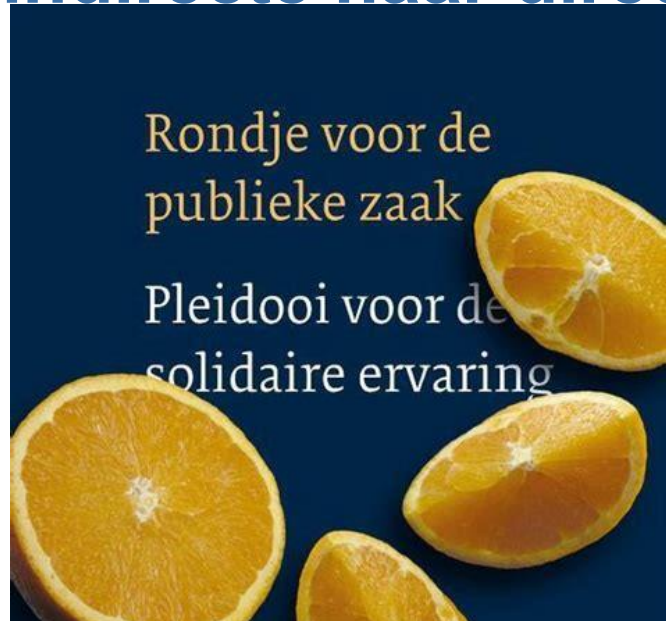
Waarde
thema

Drijfveer

waarde

Van indirecte naar directe solidariteit

**Indirecte solidariteit volgt
directe solidariteit in steeds
meer sectoren**

**Directe solidariteit kan wellicht het
fundament onder solidariteit
versterken door de ervaring.**

- **Indirecte solidariteit** = 'Grote' collectieve arrangement zoals via de overheid (uitkeringen, subsidies etc) en (verplichte) verzekeringen.
  - Meerderheid beslist
  - **Verplichte bijdrage**
  - 'Recht'
- **Directe solidariteit** = 'Kleine' private arrangement zoals via civil society organisaties ondersteund door filantropie in de vorm van vrijwilligerswerk en donaties
  - Individue beslist
  - **Vrijwillige bijdrage**
  - 'Gunst'

An aerial photograph of Rotterdam, Netherlands, taken at dusk. The city's skyline is illuminated with warm lights, featuring several prominent skyscrapers and the distinctive white, cable-stayed Erasmus Bridge spanning the Nieuwe Maas river. The foreground shows a dense green forest, likely the Bospolderdijk area. A semi-transparent dark grey rounded rectangle is overlaid on the lower half of the image, containing the title text.

een uitstapje naar een lopend project

05-05-2020

RSM - a force for positive change

Co-funded by
the European Union

De waarde van biculturele vrijwilligers in het dekoloniseren van musea / erfgoed

Wiens verhaal vertelt

Museum **A**nd **R**estoration
Volunteering for **I**nclusion

INTERNATIONAL
VOLUNTEER YEAR 2026

Beloning voor crowdfunding van Stripglossy, 2025